

Kūlupėnų istorija

1917 - 1987

Darbą parengė
Kretingos rajono savivaldybės M. Valančiaus
viešosios bibliotekos Kūlupėnų filialo
vyr. bibliotekininkė Vilija Macienė

Kūlupėnai, 2007 m.

Turinys:

1. Įvadas Kūlpėnų istorija.....	1
2. 1916 – 1967 metai.....	4
3. Pramonė [Kartenos linų fabrikas, 1939m.].....	5
4. Žemės ūkis 1949 metai.....	7
5. Švietimas ir kultūra 1940 – 1952 metai.....	12
6. Kūlpėnų kultūros namai [bibliotekos, medicinos punktai, buitinis aptarnavimas, darželis] 1961 metai.....	13
7. Žemės ūkis 1967 – 1977 metai	19
8. Pramonė [Kartenos linų fabrikas] 1977 metai	20
9. 1977 – 1987 metai.....	22
10. Senųjų žmonių prisiminimai apie Kūlpėnus.....	25
11. Literatūros sąrašas.....	32

Įvadas

Kūlupėnų istorija

Kūlupėnai yra 6 km į šiaurę nuo Kartenos, 12 km į pietvakarius nuo Salantų ir 17 km į šiaurės rytus nuo Kretingos, netoli Minijos ir Salanto upių santakos, abipus Kretingos – Šiaulių geležinkelio ir Kretingos – Salantų kelio.

Rašytiniuose istorijos šaltiniuose Kūlupėnų vardas žinomas nuo 1566 metų. Tais metais buvo sudarytas pirmasis valakais išmatuoto kaimo inventoriųs, kuris pakartotas 1585 ir 1593 metais. Pagal administracinį – teritorinį to meto suskirstymą, Kūlupėnai priklausė Platelių seniūnijos Imbarės vaitystei. Kaimui priklausė 20 valakų (apie 440 hektarų) ariamos žemės, kurią žemdirbiai nuomavo iš Platelių dvaro.

XVI-XVII amžiais Kūlupėnuose vidutiniškai gyveno apie 20 valstiečių šeimų, kurias sudarė maždaug 150 - 200 žmonių.

Daugelio kūlupėniškių gyvybes nusinešė XVI - XVII a. vykę karai, bado metai, infekcinės ligos. Ypač negailestingas buvo 1709 – 1711 metais siautėjęs maras. Po to Kūlupėnuose liko apie pusę visų gyventojų: 1738 metais kaime tebuvo 11 valstiečių šeimų.

Nuo XIX amžiaus Kūlupėnai priklausė Kartenos valsčiui ir buvo Kūlupėnų seniūnijos, kuriai dar priklausė Sakuočių kaimas, administracinis centras. Kūlupėnai buvo vienas didžiausių kaimų Kartenos valsčiuje, ilgą laiką nusileisdavęs tik Raguviškiams.

1846 metais Kūlupėnų kaime buvo 31, o Sausgalvių (kaimo pavadinimas žmonių sugalvotas pagal toį vietovę gyvenusį žmogų Sausgalvį) – 3 sodybos. 1849 metais grafo Franso Pliaterio Kartenos Dvarui priklausė 154 baudžiauninkai, baudžiovą panaikinus 1870 metais išperkamos žemės mokesčius dvarui mokėjo 127 valstiečiai.

1900 -1913 metais gyventojų skaičius kaime ūgtelėjo nuo 423 iki 444 žmonių, 1904 metais buvo atidaryta pradinė mokykla. Jo ūkininkai 1910 metų rugpjūčio 12 dieną dalyvavo pirmoje Kretingos apylinkės gyvulininkystės parodoje, kurios metu Jonas Daugintis iš Kūlupėnų kaimo už užaugintą eržilą buvo apdovanotas antrojo laipsnio prizų – Kretingos grafo Aleksandro Tiškevičiaus lėšomis nupirktu plūgu.

Pirmaisiais tarpukario metais Kūlupėnai tapo stambiausiu valsčiaus kaimu, kuriame buvo 75 sodybos ir 514 gyventojų. Ūkių ir gyventojų skaičiumi mažai kuo nusileido Kartenos miesteliui.

Tarpukariu Kūlupėnai tapo ekonomiškai svarbia Kretingos apskrities gyvenvieta. 1931 – 1932 nutiesus Kretingos – Telšių geležinkelio ruožą, Kūlupėnuose buvo pastatyta moderni geležinkelio stotis, o virš Salanto upės nusidriekė vienas didžiausių Žemaitijoje geležinkelio tiltas. Prie stoties ėmė kurtis gyvenvietė, savo sandėlius ir parduotuvę pasistatė stambiausia vakarų žemaitijoje kooperatinė prekybos įmonė – Kretingos vartotojų bendrovė. 1940 metais Lietuvos kooperatyvų sąjunga „Linas“ kaimo pakraštyje įkūrė Kartenos linų apdirbimo fabriką ir suprojektavo darbininkų gyvenvietę.

Permainingi ir prieštaringi buvo pokario metai.

Apie 20 kūlupėniškių šeimų 1945 -1952 m. buvo ištremta į atšiaurias Rusijos sritis.

Senosios sodybos, 2005 m.

Kūlupėnai, 2005 m.

Kūlupėniškiai M. Valančiaus gimtinėje Nasrėnų kaime, 2005 m. Fotografijų autorė V. Valančiūtė.

Tremtyje pabuvojo 67 kūlupėniškiai, iš kurių 8 mirė Sibire. Gimtinėje likę kūlupėniškiai 1949 metais buvo suginti į „Draugystės“ vardu pavadintą kolūkį, kuris vėliau reorganizuotas į Kūlupėnų tarybinį ūkį. Iš vienos pusės daug kas buvo daroma, kad žmonėms čia gyventi ir dirbti būtų patogų ir gera.

1946 metais prie geležinkelio stoties pradėjo veikti ryšių skyrius. 1947 baigtas statyti ir visu pajėgumu ėmė dirbti Kartenos linų fabrikas, prie kurio pastatyta 220 kw galingumo elektrinė tiekė elektrą ir gyvenvietei. Pradinė mokykla 1949 metais pertvarkyta į septynmetę, o vėliau – į aštuonmetę mokyklą, 1953 metais atidaryta biblioteka, 1957 metais – felčerių akušerių punktas, 1960 metais prie linų fabriko pradėjo veikti kultūros namai.

1959 metais Kūlupėnuose buvo 668, 1970 metais – 803, 1979 metais – 1012, 1985 metais – 1114 gyventojų, 2002 metais – 1330 žmonių.

1969 metais Kūlupėnuose gimė ir augo krepšininkas, Olimpinių žaidynių ir Europos čempionatų prizininkas Gintaras Einikis.

Šiandien Kūlpėnai – seniūnijos centras, kurį sudaro 15 kaimų, kuriuose gyvena 1840 gyventojų. Kūlpėnų gyvenvietėje gyvena 1390 gyventojų. 1998 Kūlpėnų pagrindinei mokyklai suteiktas M. Valančiaus vardas. Įkurti maldos namai. 2006 metais pradėta statyti Kūlpėnų bažnyčią, kurios kertinį akmenį 2006.08.12 d. pašventino Telšių vyskupas J. Boruta. Yra veikianti biblioteka, kurioje 2005 m. įsikūrė VIPT centras. Kultūros namai, medicinos punktas, kirpykla, 4 veikiančios parduotuvės.

Prie Minijos upės. Kūlpėnai, 2006 m. Fotografijos autorė V. Valančiūtė.

1917 – 1967 metai

Kūlupėnų apylinkės darbo žmonių deputatų Tarybos vykdomasis Komitetas buvo organizuotas išvijus okupantus iš Lietuvos TSR 1945 metais.

LTSR Aukščiausiosios Tarybos prezidiumo įsakymu Kūlupėnų apylinkė įėjo į tuometinį Kretingos apskrities Kartenos valsčiaus sudėtį. Sričių egzistavimo laikotarpiu (1950.VI .20 iki 1953.V.28) apylinkės teritorija priklausė Klaipėdos sričiai. Perorganizuojant apskritis į rajonus, Kūlupėnų apylinkė pateko į Salantų rajono sudėtį.

1959 m. gruodžio 9 d. LTSR Aukščiausios Tarybos Prezidiumo įsaku, stambinant rajonus ir apylinkes Salantų raj. dalis su dabartine apylinkės teritorija pateko į Kretingos raj. sudėtį.

1962 m. kovo mėn. Kūlupėnų apylinkė buvo sustambinta ir į jos teritoriją įjungta iš buvusios Kalnalio apylinkės dalis Klausgalvių, Nasrėnų, Tintelių, Šalyno ir Didžiųjų Žalimų kaimai.

Spalio revoliucijos 50 – čio jubiliejiniais metais į Kūlupėnų apylinkės sudėtį įeina Asteikiai, Didieji Žalimai, Grabšyčiai, Kūlupėnai, Kūlsodis, Klausgalviai, Nasrėnai, Pipirai, Pristovai, Sauseriai, Stropeliai, Šalynas, Šatilgalis, Tinteliai.

Išlaisvinus Kūlupėnų apylinkę iš fašistinės vergijos 1945 – 1946 m. apylinkės pirmininku dirbo Antanas Rinda Nikalojaus. Banditai 1947 m. sausio 15 d. nužudė.

Nuo 1947.II.10 iki 1947.V.20 apylinkės pirmininku dirbo Petras Katkus, Igo. 1947 m. gegužės mėn. banditų buvo nužudytas. 1947 m. birželio mėn. Iki 1948 m. kovo mėn. 23 d. apylinkės pirmininku dirbo Antanas Viskontas, Stasio.

Nuo 1948 m. balandžio mėn. iki 1950 metų sausio mėnesio apylinkės pirmininku dirbo Kazys Jasevičius. Už blogą pareigų atlikimą buvo iš darbo atleistas.

Nuo 1950 m. vasario mėn. iki 1953 liepos mėn. apylinkės pirmininku dirbo Juozas Eglinskas, Juozo gyveno Kūlupėnų apyl.

Nuo 1950 rugpjūčio mėn. iki 1955 m. spalio mėn. apylinkės pirmininku dirbo Juozas Jakštas, Juozo gyveno Kūlupėnų apyl. Kūlupėnų kaime.

Nuo 1955 m. lapkričio mėn. iki 1957 lapkričio mėn. apylinkės tarybos pirmininku dirbo Pylibaitis rekomenduotas iš Salantų rajono finansų skyriaus.

Nuo 1957 m. gruodžio mėn. Iki 1960 m. gegužės mėnesio apylinkės tarybos pirmininku dirbo Petras Kymantas.

Nuo 1960 m. birželio mėn. Iki 1964 m. rugpjūčio mėn. apylinkės pirmininku dirbo Petras Viskontas, Adolfo. Jis 1967 m. baigė respublikinę partinę tarybinę mokyklą ir dabar dirba Kūlupėnų tarybiniame ūkyje partinės organizacijos sekretoriumi.

Nuo 1964 m. rugsėjo mėn. apylinkės pirmininku dirba Pranas Domeika, Antano.

PRAMONĖ

KARTENOS LINŲ FABRIKAS

1939 m. gruodžio mėn. buvo įsteigta kooperatyvų sąjunga „Linas“ Kaune, Donelaičio g-vė Nr. 7. Tuo laiku ėjęs direktoriaus pareigas Jurgis Kriščiūnas, kuris 1940 m. numatė šią vietą mūsų fabriko statybai ir pradėjo paruošiamuosius darbus. Tai buvo trečias linų fabrikas Lietuvoje. 1940 m. atkūrus Tarybų Valdžią Lietuvoje, kooperatyvų sąjunga „Linas“ buvo suvalstybinta ir išskirtas papildomas žemės plotas fabriko plėtimui. Buvo pradėti pagrindinių pastatų ir pagrindinio korpuso statybos darbai, pastatytas gateris bei išplanuota darbininkų gyvenvietė. Šios visus darbus nutraukė fašistinės Vokietijos užpuolimas. Vokiečių okupacijos metais fabriko statybos darbai vyko lėtai. Buvo tik ruošiamas trumpo pluošto gamybos skyrius ir katilinė su lokomobiliu „Volx“. Priešą išvijus iš Tarybų Lietuvos, buvo atstatytas lokomobilis ir buvo pradėti fabriko statybos darbai, kuriems vadovavo Pranas Mockapedris.

1947 m. fabrikas pradėjo veikti ir duoti pramonės linų pluošto produkciją. Nuo 1950 m. iki 1954 m. fabrike buvo vykdomi perekonstravimo darbai, kuriems nuo 1952 m. vadovavo Drg. Bronius Stončius. Buvo pastatytas naujas gamybinis korpusas, kuriame buvo sumontuoti nauji linų apdirbimo įrengimai minimo – brukimo agregatas MT 530L, nuobrukų džiovykla SK- 47 ir trumpo pluošto apdirbimo agregatas KP885L. Vėliau buvo pastatytos mirkyklos ir praplėsta garo jėgainė, kurioje buvo pastatytas lokomobilis „Sampo 400 AJ. Taip pat ir dizelis 300 AJ tame laikotarpyje buvo pastatyti 5 sandėliai po 500 tonų talpos kiekvienas, sėmenų sandėlys, 500 tonų talpos ir gatavos produkcijos sandėlys.

Kartenos linų fabrikas, 1952 metai. Fotografuota fabriko kieme, linų ceche.
Fotografijos autorius nežinomas.

1961 metais pastatytas antras brukimo minimo agregatas MTL - 1. 1965 m. pastatytas dar vienas katilas „Lauz“. 1966 m. buvo paleista eksploatacijon trijų linijų trumpo pluošto cechas ir džiovykla markės KPS9 – 7LM. Be to 1954 m. yra pastatyta 15 gyvenamųjų namų ir aprūpinta apie 60% dirbančiųjų gyvenamuoju plotu. Dar pastatyti kultūros namai. 1965 m. Statomas 8 butų gyvenamasis namas. 1966 m. numatyta praveisti fabriko rekonstrukcijos darbus mechanizuoti kai kuriuos rankiniu būdu atliekamus procesus, be to nusausti fabriko teritoriją. Per šį laikotarpį ne tik išaugo fariko pajėgumas, bet išaugo nemažas būrys gerų darbininkų ir darbo pirmūnų, kaip Kaubrys K., Senkus A., Venckus K., Jacevičiūtė D., Genutienė M. Daugintienė A., Valužienė A., Michailova V., Vaičiūtė Z., Anužienė M., Česnauskienė J., Pocienė O., Stravinskaitė O. ir kiti. Tais pačiais metais buvo 12 racionalizatorių pasiūlymų, kuriuos pasiūlė Motužis J. Stankevičius V. Venckus K. Genutis A. Martinkus J. Petrauskas Br. Narušis Pr. Ir kiti. Racionalizatoriniai pasiūlymai fabrikui davė virš 9000 rublių pelno, be to pareikšta padėka už gerą darbą 29 darbininkams ir tarnautojams ir apdovanoti garbės raštais 6 darbininkai ir tarnautojai. Mūsų fabriko pokarinis augimas ir darbininkų bei tarnautojų sąmoningumo kilimas ne visiems patiko ir už tai geriausi fabriko darbuotojai, kaip buvęs fabriko direktorius drg. Skaraitis ir buhalterijos darbuotoja drg. Martišiūnienė buvo lietuviškų buržuazinių nacionalistų nužudyti.

Nežiūrint visų sunkumų, patirtų praeityje, mūsų fabrikas metai iš metų augo plėtėsi, darbo žmonių sąmoningumas augo, stiprėjo.

Šiuo metu veikia kultūros namai, biblioteka – skaitykla, dirbantieji dalyvauja meno saviveikloje. Yra 12 TSKP narių 24 komjaunuoliai, 20 draugovinėlių, profsąjungos komitetas, draugiškas teismas, moterų taryba ir kitos organizacijos, kurios savo veikla nemažai prisidėjo prie Kartenos linų fabriko statybos bei jo išplėtimo, taip pat prie valstybinių – planinių užduočių įvykdymo, darbo našumo ir kultūrinio lygio kėlimo.

Kartenos linų fabrikas, per penkmetį, tik nuo 1961 m. iki 1965 m. pagamino linų produkcijos ir pristatė pramonei (matyti pagal pateiktą lentelę).

Gamybos plano įvykdymo rodikliai: 1961 – 1965 metų

Metai	1961	1962	1963	1964	1965	Viso:
Prekinė produkcija tūkstančiais rb.	1531	1825	2123	1720	1614	8813
Pluoštas viso tonų	1099	1482	1501	1335	1213	6630
Tame sk. Ilgo pluošto tonų	387	405	473	337	366	1998
Tame sk. Trumpo pl. tonų	712	1077	1028	968	847	4632

ŽEMĖS ŪKIS

Apylinkės teritorijoje 1949 m. jau pradėjo kurtis kolektyviniai ūkiai. Pavieniai valstiečiai suprato, kad jų pasiturintis ir kultūringas gyvenimas gali būti tik kolektyviniame ūkyje. Nors išoriniai priešai – buržuaziniai nacionalistai susimetę į banditų būrius visaip grasino pažangiems valstiečiams, bet pažangioji mintis ir ūkininkavimo būdas skverbėsi į kaimo bendruomenę ir jie ėmė jungtis į kolektyvinius ūkius.

Pradžioje buvo labai sunku, trūko sėklos, traukiamosios jėgos, nes stambesnieji valstiečiai, kurie buvo svyruojantieji, geresnius gyvulius išmainė arba pardavė, o į kolūkį suvisuomenino pačius bloguosius.

Apylinkėje 1949 m. pavasarį prasidėjo didelis judėjimas bedniokų ir vidutiniokų už žemės ūkio kolektyvizaciją. Nors buvo ir tokių valstiečių, ypatingai buožių, kurie nenorėjo stoti į kolūkį ir jį sabotavo. 1949 m. balandžio mėn. Asteikių ir Pipirų kaimų bedniokai ir vidutiniokai gyventojai susibūrė į „Asteikių“ kolūkį. Pavasarį suvisuomeninami gyvuliai, supilama į bendrą aruodą sėklą ir jau pavasario sėja vykdoma kolektyviai.

Tam darbui sumaniai vadovauja išrinktas iš vidutiniokų tarpo valstietis Pranas Paulius, Pipirų kaimo gyventojas.

Derliaus nuėmimas kolektyviniame ūkyje, 1949 m.

Fotografijos autorius nežinomas.

Tais pačiais metais Asteikių ir Pipirų kaimų valstiečių pavyzdžiu paseka Šatilgalio kaimo biedniokai ir susijungia į „Šatilgalio“ kolūkį. Kolūkio pirmininku išrenkamas Šatilgalio kaimo gyventojas vidutiniokas Adolfas Seselskis.

Nuo prasidėjusios apylinkėje žemės ūkio kolektyvizacijos neatsiliko Sausgalvių ir Kūlupėnų kaimų bedniokai ir vidutiniokai, ir jie pareiškė norą stoti į kolūkius. Įvykusiame 1949m. steigiamajame susirinkime įsteigė „Kūlupėnų“ kolūkį ir jo pirmininku išrinko Praną Preibį. Žemės ūkio kolektyvizavimas vyko ir kituose apylinkės kaimuose. 1949 m. pavasario sėją pravedė Pristovų kaimo bedniokai jau susijungę į „Pristovų“ kolūkį, kuriame kolūkio pirmininku buvo išrinktas Ignas Domarkas.

Sauserių kaimo biedniokai ir vidutiniokai apsijungia į „Sauserių“ kolūkį ir išrenka kolūkio pirmininku Tamašauską.

Stropelių ir Grabšyčių kaimų valstiečiai susijungia į „Mišupės“ kolūkį ir kolūkio pirmininku išrenka Augustiną Paulių.

Kūlsodžio kaimo gyventojai apsijungia į „Kūlsodžio“ kolūkį ir kolūkio pirmininku išrenka Kūlsodžio kaimo vidutinioką Joną Liaučį.

Pirmosios ūkio karvių melžėjos, 1949 m.
Fotografijos autorius nežinomas.

1949 m. pavasario sėją pravedė kolektyviai daugiau kaip 75 procentai valstiečių apsijungę į kolektyvinius ūkius, o likusieji 25 procentai liko buožės ir kai kurie pavieniai vidutiniokai. Kolektyvinių ūkių pradžia buvo labai sunki. Buožės, kurių buvo nemažas skaičius, o dalis ir išlepusių buožių sunelių išėjo į banditų gaujas, kurios šantažavo, gąsdino, šaudė ir degino ramius kolektyvinio ūkio kolūkiečius, kolūkio pirmininkus ir visą aktyvą, naikino kolektyvinio ūkio turtą.

Buržuaziniai nacionalistai ir banditų gaujos neišgąsdino dorų kolūkiečių, nes jie jautė, kad palaipsniui jų kolūkiai pradės stiprėti ir kolūkiečių gyvenimas bus žymiai geresnis ir kultūringesnis. Didelį vaidmenį kolūkių sustiprėjimui turėjo MTS mašino traktorių stotys, kurios savo technika atlikdavo pavasario sėjos derliaus priežiūros ir nuėmimo bei rudens arimo darbus. Kad techniką būtų geriau išnaudoti buvo reikalingi dideli žemės masyvai, o kolūkiai įsikūrė beveik kiekviename kaime, buvo maži, juos reikėjo stambinti.

1951 m. pavasarį buvo pradėtas kolūkių stambinimas. Septini maži kolūkiai buvo sujungti į du stambius kolūkius. Susijungė Asteikių, Šatilgalio ir Kūlupėnų kolūkiai į vieną stambų kolūkį, kuris pasivadino „Asteikių“ kolūkiu. Šio kolūkio pirmininku buvo išrinktas Vladas Daugintis iš Kūlupėnų kaimo. Tais pačiais metais Sauserių, Pristovų, Mišupės ir Kūlsodžio kolūkiai susijungė į vieną kolūkį ir pavadino jį „Vienybės“ kolūkiu. Šio kolūkio pirmininku išrinko Adolfą Stanevičių - vietinį Sauserių kaimo valstietį. Jis dirbo iki 1953 m. vasario mėnesio. Vėliau kolūkio pirmininkais dirbo: Paulius 1953m. nuo vasario iki 1955 m. sausio mėn., Selenis nuo 1955 m. vasario mėn. Iki 1957 m. spalio mėn., Šmutavičius nuo 1957 m. rugsėjo iki 1961 m. rugsėjo mėn., Mechavičius nuo 1961 m. spalio mėn. iki 1962 m. vasario mėn.

Nors keitėsi daug kolūkių pirmininkų, bet „Vienybės“ kolūkis buvo silpnas, ekonomika jo nekilo ir kolūkiečiai už išdirbtą darbadienį gaudavo labai mažai. Pinigais gaudavo kapeikas, o grūdais šimtais gramų.

Iš visuomenės pastatų „Vienybės“ kolūkis buvo pastatęs tik vieną „200 galvų“ kiaulidę. Gyvulių buvo nedaug ir jie buvo laikomi keliose susivisuomenintuose buožių pasatų patalpose.

Grūdinių techninių ir pašarinių kultūrų derlingumas buvo labai žemas. Kolūkis buvo daug įsiskolines už nupirktą iš buvusios Salantų MTS techniką, Kretingos Valstybiniame banke, o įvairios valstybinės paskolos, žemės ūkio technikos ir transporto pirkimas bei statybos dar padidino šią skolą.

Šiek tiek geresnė ekonominė padėtis buvo sustambinto „Asteikių“ kolūkio. Šis kolūkis nemažai piniginių pajamų gaudavo iš linų produkcijos. Jo teritorijoje esantis Kartenos linų fabrikas jį šefavo. Po kolūkio sustambinimo „Asteikių“ kolūkio pirmininkai buvo Kadys, Domeika, Bružas. Šis kolūkis pasistatė 200 galvų kiaulidę, grūdų sandėlį 200 galvų karvidę, 100 galvų veršidę, nusipirko iš Salantų MTS 3 vikšrinius 1 DT- 14 ir 2 DT- 54 traktorius. Kolūkiečiams už darbadienius vidutiniai tekdavo 0,50 rublių pinigais ir 1 – 1,5 kilogramo grūdais.

1959 m. Gruodžio mėn. stambinant rajonus ir apylinkes į Kūlpėnų apylinkę buvo įjungtas Nasrėnų kolūkis, kuriame buvo Tintelių, Nasrėnų, Didžiųjų Žalimų, Šalyno ir dalis Klausgalvų kaimų. Nasrėnų kolūkio pirmininku tuo metu dirbo Gailius. Šis kolūkis taip pat nebuvo ekonomiškai stiprus. Naujų pastatų nebuvo. Gyvuliai buvo laikomi keliose suvisuomenintuose buožių ūkių pastatuose. Derlingumas nesiekė daugiau kaip 5 - 6 cent. iš vieno hektaro. Buvo trys vikšriniai traktoriai su prikabinamuoju inventoriumi ir du sunkvežimiai. Kolūkiečio darbadienis buvo labai žemas.

1962 m. kovo mėn. kolūkiai „Asteikių“, „Nasrėnų“, „Vienybės“ susijungė į vieną „Draugystės“ kolūkį. Šiam kolūkiui vadovavo Celestinas Ramonas. Pradžia „Draugystės“ buvo ypatingai sunki. Visi buvę kolūkiai buvo atsilikę, mažai turėjo žemės ūkio technikos, trūko sėklos, labai didelis ilgalaikių ir trumpalaikių paskolų įsiskolinimas Valstybiniame banke, tai ir sudarė pagrindinį stabdį kolūkio ekonomikos vystymuisi.

1965 m. TSKP CK (Tarybų sąjungos komunistų partijos centro komiteto) kovo mėn. plenumas padėjo pagrindą tolimesniam žemės ūkio vystymui. Vykdamas kovo mėn. plenumo nutarimus „Draugystės“ kolūkiui buvo nurašyta daugiau kaip 70000 trumpalaikių ir ilgalaikių paskolų, valstybės lėšomis pradėta vykdyti melioracijos darbai, kurie „Draugystės“ kolūkiui buvo labai reikalingi. Dėka to kolūkis galėjo įsigyti daugiau žemės ūkio technikos.

Tapo svaresnis kolūkiečio darbadienis. Visa tai sukėlė kolūkiečių drausmingumą ir darbštumą, ir svarbiausia įsitikinimą, kad jais rūpinasi Partija ir Vyriausybė, jų gyvenimu ir ateitimi.

Pravedus šias priemones 1965 m. kolūkiečiai gavo 2 kilogramus grūdų arba 0,80 rub. pinigais.

1965 m. gruodžio mėnesį 24 d. „Draugystės“ kolūkis buvo pervestas į „Kūlpėnų“ tarybinį ūkį. Tarybiniam ūkiui vadovauti ėmė buvęs „Draugystės“ kolūkio pirmininkas Celestinas Ramonas

ŽEMĖS ŪKIO TECHNIKOS AUGIMAS.

Iki 1967 m. kolūkiai jokios žemės ūkio technikos neturėjo. Visi žemės ūkio darbai buvo atliekami arkliais. MTS tuomet padėdavo atlikti tik pagrindinius darbus, pavasario sėjos, derliaus nuėmimo, rudens arimo.

1957 m. reorganizavus MTS „Asteikių“ kolūkis gavo traktorius: 1 DT – 54 ir DT -14, kuliamają „Nėris“ 1, plūgus P5- 35 ir P4 – 30, kultivatorių KUC- 42 , sėjamašias 51 – 24.

1958 m. kolūkis įsigijo traktorių DT -54, du plūgus P5 – 35 ir AN 4-30. Buvo pastatytas garažas ir kalvė, įvesta elektra į fermas. Elektros energija teikė Kartenos linų fabrikas.

Pirmasis ūkio kombainas, 1953 m. Fotografijos autorius nežinomas.

1962 m. Susijungus „Asteikių“, „Nasrėnų“ ir „Vienybės“ kolūkiams į vieną „Draugystės“ kolūkį, žemės ūkio technikos žymiai padaugėjo. „Draugystės“ kolūkis turėjo 6 automašinas GA3-51, 8 traktorius DT-54, du traktorius:KD-352, tris traktorius MTZ–5, keturias kuliamasias , du malūnus DKŪ-2 ir KG – 780-1, keturis motociklus, šešis kultivatorius, penkias sėjamašias, traktorių DT – 20, DT-14, tris traktorines priekabas, vieną kratituvą, vieną traktorinę šienapjovę K- 2, traktorinę grėbtuvą, grūdų džiovyklą SZPB -2, du transporterius vieną vandens šildytuvą VTZ -200.

„Kūlpėnų“ tarybinis ūkis nuo įsikūrimo metų iki spalio 50 jubiliejinių metų pabaigos daug įsigijo naujos technikos. Turėjo 14 sunkvežimių; 10 vikšrinių traktorių; 4 ratinius traktorius; 5 kombainus; 3 siloso kombainus; 3 linų raunamasias; 16 sėjamųjų; 2 trašų barstytuvus; 3 amoniakinio vandens purkštuvus; 2 grūdų džiovyklas; bulvių sėjamąją; 6 grūdų kuliamasias; linų kuliamają; 4 traktorines šienapjoves; 4 laistytuvus; 3 pakrovėjus; 2 buldozerius; 4 siloso smulkintuvus; 2 transporterius; 2 karvių melžimo agregatus; 4 elektros šildytuvus; tekinimo stakles; 2 grėžimo stakles, ir daug kitos technikos.

„Kūlpėnų“ tarybinis ūkis 1967m. užbaigė tokiais rodikliais išaugino grūdinių kultūrų 8449 centnerius; šakniavaisių 13723 centnerius; bulvių 5440 centnerius.

Pagamino pieno 100 ha žemės ūkio naudmenų – 232 centnerių; primelžė pieno iš vienos karvės – 2411 kg.; gavo veršelių iš 100 karvių – 82; naudmenų 52 centnerius. Gauta paros priesvoris 433gr. Gauta iš vienos motininės kiaulės 12,6 paršelių.

1968 m. sausio mėn. 1 dienai stambių raguočių 764 št., tame skaičiuje melžiamų karvių 310 galvų; kiaulių 747, tame skaičiuje motininių 72.

Darbas žemės ūkyje 1950 – 1960 metai:

Derliaus nuėmimas, 1952 m.

Darbas fermoje, 1953 m. Prie fermos

Ūkio melžėjos, 1953 metai.
Fotografijų autorius nežinomas.

ŠVIETIMAS IR KULTŪRA

Išlaisvinus pajūrio kraštą iš vokiškųjų fašistų okupacijos, Kūlupėnų aštuonmetėje mokykloje, kuri tuo laiku vadinosi Kūlupėnų pradžios mokykla, 1946 -1947 mokslo metais buvo keturios klasės, kuriose mokėsi 70 moksleivių ir dirbo du mokytojai. 1947 – 1948 mokslo metais keturios klasės, dirbo trys mokytojai, 1948 – 1949 mokslo metais - 4 klasės dirba keturi mokytojai : Labanauskienė, Stanickas, Stanickienė ir Rusinaitė. Mokinių mokėsi 160. 1950 – 1951 mokslo metais buvo atidaryta 6 klasė. Dirba septyni mokytojai, mokinių mokėsi 146. 1951-- 1952 mokslo metais - 7 klasės, 190 mokinių. 1952 – 1953 mokslo metais - 7 klasės, 179 mokiniai. 1953 - 1954 mokslo metais - 7 klasės, 185 mokiniai. 1954 - 1955 mokslo metais 7 klasės, mokėsi 187 mokiniai. 1955 - 1956 mokslo metais - 7 klasės mokėsi, 165 mokiniai. 1956 -1957 mokslo metais - 7 klasės, 169 mokiniai. 1957 - 1958 mokslo metais - 7 klasės, 179 mokiniai. 1958 -1959 mokslo metais 7 klasės, 187 mokiniai. 1959 - 1960 mokslo metais - 7 klasės, 192 mokiniai. 1960 - 1961 mokslo metais - 7 klasės, 208 mokiniai. 1961 - 1962 mokslo metais - 8 klasės, 211 mokinių. 1962 – 1963 mokslo metais - 8 klasės, 217 mokinių. 1963 – 1964 mokslo metais - 8 klasės, 228 mokiniai. 1964 – 1965 mokslo metais - 8 klasės, 204 mokiniai. 1965 – 1966 mokslo metais - 8 klasės, 201 mokinių. 1966 – 1967 metais - 8 klasės, 202 mokiniai . 1967 – 1968 mokslo metais - 8 klasės, 216 mokinių. Mokykla dirba dvejuose pastatuose, iš jų vienas mūrinis kitas medinis. Mediniame 1965 m. buvo padarytas kapitalinis remontas. Mokyklos direktoriumi dirba Albertas Lukavičius, Stasio.

Septynmetės mokyklos septintokai, 1952 m. Prie pirmosios Kūlupėnų mokyklos.
Fotografijos autorius nežinomas.

NASRĖNŲ PRADŽIOS MOKYKLA

Pradėjo dirbti 1940 metais. Į jos regioną įeina Nasrėnų, Šalyno, Didžiųjų Žalimų, Klausgalvių ir Tintelių kaimai. Vidutiniškai kiekvienais metais mokyklą lanko 30 - 40 mokinių. Mokykla yra privačiose namuose, apgriuvusi ir pats namas avarinėje padėtyje. Anksčiau buvę „Nasrėnų“ ir „Draugystės“ kolūkiai nepajėgūs buvo pastatyti naujos mokyklos. Dabar susikūrus tarybiniam ūkiui, lėšų pradžios mokyklai statyti nenumatyta. Mokyklos vedėja 1955 metų dirba Vaclava Mažeikienė, Vlado.

STROPELIŲ PRADŽIOS MOKYKLA

Pradžios mokykla pradėjo veikti 1949 metais. Į jos regioną įeina Kūlsodžio, Stropelių, Grabšyčių, Pristovų ir Sauserių kaimai. 1952 metais balandžio mėnesį Stropelių pradinės mokyklos mokytoją Jadvygą Sakaitę nužudė banditai. Po Jadvygos S. dirbo mokytojai: Kilkus, Pylibaitienė, Kripienė. 1952 metais dirbo mokyklos vedėja Jadvyga Kripienė ir mokytojas Jonas Mikulskas.

Iki 1968 metų mokykla buvo privačiame bute. Vėliau, Stropelių pradžios mokykla įsikūrė susiremontuotose apylinkės patalpose. Vidutiniškai 1 – 4 klases, lanko iki 35 – 40 moksleivių.

Senoji mokykla (murinė), 1968 m. 2 klasės mokiniai. Fotografijos autorė mokytoja Valužienė.

KŪLUPĖNŲ KULTŪROS NAMAI

Žmonių susiejimai dar nesant kultūros namams Nasrėnuose po rugiapjūtės, 1957 metai
Fotografijos autorius nežinomas.

Kultūros namų pavadinimas buvo 1961 metų, kada Kartenos linų fabrikas kapitališkai suremontavo ir išplėtė buvusį vaikų darželį. Tuo laiku Kūlpėnų kultūros namai yra Kartenos linų fabriko patalpose. Kultūros namai kasmet gražėjo. Jais rūpinosi linų fabrikas, prižiūri ir laiku suremontuoja. Kultūros namuose direktoriaus pareigose dirba Justina Vaitkevičiūtė ir meno vadovė Dalia Mockutė.

SENOSIOS TRADICIJOS

Vestuvės Kūlpėnuose, 1960 metais
Fotografijos autorius nežinomas.

Vestuvės Pipirų kaime, Paulių sodyboje, 1959 m.

Fotografijos autorius nežinomas.

STROPELIŲ BIBLIOTEKA

Įsikūrė 1951 metais. Pirmoji bibliotekos vedėja Paulina Meškauskienė. 1952 metais balandžio mėn. banditų, kartu su Stropelių pradinės mokyklos mokytoja Jadvyga Sakaite nužudyta. Vėliau Stropelių bibliotekos vedėja dirbo Angelė Mikulskienė. Stropelių bibliotekos rajonas labai didelis dvi trečiosios visos apylinkės teritorijos. 1969 metais bibliotekoje skaitė 510 skaitytojų. Bendras bibliotekos knygų skaičius siekia 6795 egzempliorius. Anksčiau biblioteka buvo apylinkės tarybos pastate. 1968 metais biblioteka perkelta į privačias patalpas.

KŪLUPĖNŲ BIBLIOTEKA

Biblioteka pradėjo veikti 1949 metais. Neturint patalpų ji buvo kilnojama iš vienos vietos į kitą. 1961 metais biblioteka buvo perkelta į Kūlupėnų kultūros namų patalpas. Bibliotekos vedėja dirba S. Kniukškaitė. Biblioteka turėjo vieną kambarį knygoms saugoti ir erdvią skaityklą. Be to biblioteka turėjo 3 kilnojamąs bibliotekas, jose skaitė 220 skaitytojai. Biblioteka turi 6453 knygų fondą ir 503 skaitytojus. 1967m. bibliotekoje dirba Stasys Liaudanskas. Bibliotekos fondas 6852 egzemplioriai.

MEDICININIS GYVENTOJŲ APTARNAVIMAS

Medicininiam gyventojų aptarnavimui apylinkėje dirba 2 medicinos punktai. Kūlupėnų nuo 1952 metais ir Nasrėnų nuo 1964 metais. Medicinos punktai aptarnauja Kūlupėnų apylinkės žmones. Punktų vedėjomis dirbo Kūlupėnų – Danutė Varpukauskienė ir Nasrėnų - Elena Motužienė.

PREKYBOS TAŠKAI

Apylinkėje gyventojus aptarnavo Kūlpėnų universalinė parduotuvė, Kartenos linų fabriko maisto produktų kioskas ir valgykla, Stropelių mišrių prekių parduotuvė. Be to, Nasrėnų ir Sauserių skyrių gyventojus aptarnauja atvažiuojanti autoparduotuvė. Bendrai metinės apyvartos - 260 – 280 tūkstančių rublių.

RYŠIAI IR KELIAI

Apylinkės teritorijoje yra ryšių skyrius ir taupomoji kasa. Ryšių skyriuje dirba penki laiškanėšiai.

Keliai Kretinga – Kūlpėnai, Kūlpėnai – Salantai asfaltuoti. Susisiekimas su Kartena ir Darbėnais yra vietiniais keliais, tačiau jie yra gerai prižiūrimi, o kelias Kūlpėnai – Kartena rekonstruojamas.

KULTŪRINIS BUITINIS GYVENTOJŲ APTARNAVIMAS IR SUSISIEKIMAS.

Kultūriniame gyventojų aptarnavimui prie Kūlpėnų kultūros namų, kurį per metus aplanko 12 – 13 tūkstančių žiūrovų. Stropelių, Šalyno ir Sauserių kaimų gyventojus kartą per savaitę aplanko kilnojamas kinas.

Buitiniam gyventojų aptarnavimui kiekvieną savaitę atvyksta Kretingos buitinio gyventojų aptarnavimo kombinato automašina, su avalynės remonto dirbtuve ir plaukų kirpykla.

Gyventojų susisiekimui su rajono centru ir kitomis vietovėmis rajone ir už rajono ribų pro Kūlpėnų autobusų stotį pravažiuoja 36 autobusai. Iš Kartenos geležinkelio stoties galima be persėdimo pasiekti Vilnių ir Klaipėdą.

Kūlpėniškių išvyka į Nidą 1963 metai.
Fotografijos autorius nežinomas.

Kasmet gražėja Kūlupėnų gyvenvietė. „Žuvusiems už tarybų valdžią“ 1968 metais pastatytas paminklas, prie Kartenos geležinkelio stoties. Kūlupėnų tarybinio ūkio lėšomis pastatyti keturi dviejų aukštų, keturių butų namai. Iš melioruojamų plotų persikėlė į naujus patogius namus 18 šeimų. Kūlupėnų gyvenvietėje ir visuose apylinkės kaimuose pravestos elektros linijos. Apylinkėje yra 96 televizorių: 306 radio aparatų, veikia 65 radio taškai.

Kūlupėnų apylinkės dirbantieji IX penkmečio pirmuosius metus pasitiko žymiais gamybiniais ir kultūriniais laimėjimais, kurie pilnai įgalina naujajame penkmetyje pasiekti tokių darbo pergalių, kurios užtikrins galimybes lygiuotis į rajono pirmaujančias apylinkes. Apylinkės vykdomasis komitetas, glaudžiai bendradarbiaudamas su Kūlupėnų tarybinio ūkio administracija ir pirmine partine organizacija, sprendė ir analizavo daug ūkiui opių problemų.

Todėl palyginus 1966 metų gamybinius rezultatus su 1971 metų rezultatais, matome, kad pasiekta daug: 1966 m. pieno buvo pagaminta 7223 cnt., 1971m. - 8427 cnt., mėsos 1966m. 1777Cnt., 1971m. - 2471cnt., piniginių pajamos 1966m. buvo 387 tūkst. rublių, 1971m. - 789,8 tūkst rublių, gauta pelno 1966m.- 54 tūkst rub., 1971m. - 134 tūkst. rub., ūkio rentabilumas 1966m. buvo 16,9%, 1971m. išaugo iki 20%, pagrindinių priemonių vertė 1966m. buvo už 606,7 tūkst. rub., 1971m. - 2390,3 tūkst rub.

Per šį laikotarpį pastatyti 4 gyvenamieji namai su 16 erdvių butų, daug namų suremontuota. Pastatytos 200 vietų karvidės, galvijų nuo 700 vienetų išaugo iki 983 vienetų. Žymiai sustiprėjo žemės ūkio technikos bazė, vien traktorių dabar yra 34 buvo 23.

1972 metais ūkio dirbantieji gavo naują ir modernų vaikų darželį.
Fotografijos autorius nežinomas.

Vaikų darželis 1985 m. Vedėja (viduryje) A. Dambrauskienė, auklėtojos: I. Kazakevičiutė, A. Šiaulytė (dešinėje). Fotografijos autorius Pleikys.

Ūkio gyvenvietėje įrengtas vandentiekis. Kartenos linų fabrikas, lyginant su 1971 metais realizacijos planą įvykdė 106, 2%, bendrosios produkcijos – 101, 4 %, viso pluošto – 133,4%, ilgo pluošto – 113,1%, pramonės gamybinio personalo darbo užmokesčio fondo – 100, 9%. Vidutinis užmokesčio fondas vienam darbuotojui per mėnesį 102, 2%, darbo našumas – 102, 6%.

Auga Kūlpėnų gyvenvietė, todėl žymiai išaugo ir moksleivių skaičius. Vien Kūlpėnų aštuonmetėje mokykloje mokosi 252 moksleiviai, dirba 14 mokytojų. Apie 95% moksleivių kiekvienais metais sėkmingai užbaigia mokslo metus. TRSR įkūrimo 50 - mečio jubiliejiniais metais mokykla veda daug įdomių auklėjamųjų renginių, vykdo platų susirašinėjimą su kitų tarybinių respublikų moksleiviais.

Apylinkėje išsivystė gražios tradicijos: iškilmingai paminėtos tarybinės šventės ir įžymios datos. Šiais 1971 m. jubiliejiniais metais vyko turininga pavasario darbų pabaigtuvių šventė prie srauniosios Minijos, apylinkės dirbantieji susitiko su Klaipėdos literatų sekcijos rašytojais, klausė jų skambių eilėraščių. Pamėgo Kūlpėniškiai knygą, todėl gausu skaitytojų bibliotekoje.

1967 – 1977 metai

Praėjo dešimtmetis nuo to laiko, kai visa tarybinė liaudis iškilmingai susumavo Tarybų valdžios pirmosios pusės šimtmečio rezultatus. Istorijos mastu – tai nedidelis laiko tarpas. Tačiau šie dešimt metų užims didvyriškame komunizmo statybos metraštyje įžymią vietą pagal savo didžiulės istorinės reikšmės įvykių gausumą šalies gyvenime ir tarptautinėje arenoje, pagal socialinio – ekonominio vystymosi mastą ir kompleksiskumą, būdingus subrendusiai socialistiniai visuomenei.

Per vieną dešimtmetį praktiškai dvigubai padidėjo mūsų Tarybinis ekonominis potencialas, sukurtas per praėjusią pusę šimtmečio. Atiduota naudoti apie keturis tūkstančius stambių pramonės įmonių. Remiantis šiuolaikiniais mokslo ir technikos pasiekimais sukonstruota tūkstančiai veikiančių gamyklų ir fabrių. Plačiu mastu įgyvendinamas milžiniškos kompleksinės programos, kurios pertvarko didžiulę šalies teritorijas. Jų tarpe – Rusijos nejuodžemio zonos, Vakarų sibiuro vystymo, pramoninio Rytų sibiuro įsisavinimo, Baikalo – Amūro magistralės rajone programos. Iš esmės pakilo tarybinių žmonių gyvenimo lygis, realizuota plačiausia šalies istorijoje socialinė programa. Naujoms socialinėms priemonėms įgyvendinti devintajame penkmetyje buvo skirta tiek pat lėšų, kiek per du ankstesnius penkmečius kartu.

Ženklius dešimtmečio žingsniai buvo ir apylinkės darbo žmonių gyvenime. Sparčiai plėtėsi ir gražėjo ūkio laukai, puošėsi naujomis statybomis gyvenvietės, iškilo modernūs, aprūpinti šiuolaikine technika, gamybiniai pastatai. Žymiai išaugo darbo žmonių sąmoningumas, pagerėjo darbo meistriškumas. Eilės geriausių darbo žmonių krutines papuošė penkmečio socialistinio lenktyniavimo nugalėtojų ženkleliai, ordina ir medaliai.

Didžiulės permainos per paskutinį penkmetį įvyko apylinkės darbo žmonių gyvenime. Sparčiais tempais vystėsi žemės ūkio gamyba, žymiai pakilo gyventojų medicininis, buitinis ir kultūrinis aptarnavimo lygis.

ŽEMĖS ŪKIS

1965 metais gruodžio 24 dieną reorganizavus ekonomiškai silpną „Draugystės“ kolūkį į Kūlupėnų tarybinį ūkį, jo ekonominė padėtis taip pat labai skurdi, tačiau nuolatinio partijos ir vyriausybės rūpinimosi žemės ūkio gamybos dėka, Kūlupėnų tarybinis ūkis stiprinamas išskiriant didesnę kiekį technikos bei naujų statybų. Jau 1972 metais tarybiniame ūkyje yra 18 automašinų, 34 traktoriai, 6 javų kombainai. Pastatytas 1000 tonų talpos grūdų sandėlis.

1973 metais pradedamas statyti uždaro ciklo kiaulienos gamybos kompleksas, kurio pirmoji eilė pradėjo veikti 1976 metais ir tais pačiais metais pradedama statyti antroji komplekso eilė. Per paskutinį penkmetį numelioruota 600 hektarų užmerkusių žemių. Sutvarkytas kelias į Nasrėnų skyrių.

1976 metais pastatyta ir atiduota naudojimui nauja 50 – ies vietų valgykla. Visa tai leido ūkiui išplėsti gamybą, sustiprėti ekonomikai.

Šio ūkio ekonomikos stiprinimui nemažą vaidmenį suvaidino tinkamas kadro parinkimas ir auklėjimas, jų kvalifikacijos kėlimas. Jei 1967 metais ūkyje dirbo tik vienas specialistas su aukštuoju išsilavinimu, 1977 metais dirbo jau penki specialistai, turintys specialų aukštąjį išsilavinimą.

Nuo 1976 metų gegužės 20 dienos ūkiui vadovauti paskirtas Donatas Jakštas, kuris pakeitė iki tol dirbusį Alfonsą Fabijonavičių. 1976 metų rugsėjo mėnesio vyriausiu zootechniku dirbo Adolfas Urbonas. Gerais ir sumaniais vadovais tapo ūkio vyriausioji agronomė Regina Pilelienė, ūkio inžinierius Bronius Karlikauskas.

1974 metais už aukštus darbo rodiklius Kūlpėnų skyriaus darbininkas Juozas Bražinskas apdovanojamas „Darbo šlovės“ 3 laipsnio ordinu.

1976 m. garbės ženklo ordino nusipelno avių prižiūrėtoja A. Joskaudienė. 1977 m. jauniausias kombainininkas Pranas Rudelis apdovanojimas „Darbo šlovės“ 3 laipsnio ordinu.

Kūlpėnų tarybinis ūkis lenktyniaudamas su Kretingos rajono Salantų tarybiniu ūkiu ir Klaipėdos rajono Gargždų tarybiniu ūkiu 1977 m. pasiekė gerų laimėjimų. 100 ha žemės ūkio naudmenų pagamino po 323 cnt pieno, po 103,9 cnt mėsos, iš kiekvienos karvės primelžė po 3024 kg. pieno, gavo po 24,3 cnt. grūdų iš kiekvieno ha.

1976 metais sustambintas vienas skyrius prijungtas Šalyno skyrius. Sustambintam skyriui vadovauja apylinkės tarybos deputatas, komunistas Juozas Daugintis. Stropelių skyriui deputatas, komunistas Bronius Jokubauskas. Sauserių skyriui komjaunuolis Leonas Trakys ir centriniam Kūlpėnų skyriui deputatas, komunistas Vytautas Rimkus. 1977 metais nugalėtoju ūkio skyrių tarpe tapo Stropelių skyrius.

PRAMONĖ

Kartenos linų fabrikas per paskutinį dešimtmetį taip pat nemažai prasiplėtė, išaugo gamyba. Kapitaliai suremontuoti gamybos cechai.

Didžiosios spalio socialistinės revoliucijos 60 – čio išvakarėse linų fabriko dirbantieji raportavo apie metinių gamybinių užduočių įvykdymą.

1977 metais pagaminta ilgo pluošto 296 t ir 1055t. trumpo pluošto. Pravesta nauja gamybinio vandentiekio linija, įrengtas naujas žaliavos sandėlys, pastatyta po 21000t talpos žaliavos saugyklos.

Linų fabrikas, 1977 m. Kūlpėnų linų fabriko darbininkės.
Fotografijos autorius nežinomas.

Per paskutinį dešimtmetį liaudies švietimo klausimams buvo skiriamas ypatingas dėmesys. Išaugo mokinių skaičius iki 330 mokinių.

1976 metais pastatytas naujas aštuonmetės mokyklos pastatas su moderniais kabinetais. Mokykloje dirba 18 mokytojų. Išaugo mokytojų pedagoginis pasiruošimas.

1977 metais mokykloje dirba 4 mokytojai, turintys aukštąjį pedagoginį išsilavinimą, 8 nebaigtą aukštąjį. Šiai mokyklai jau 7 metai vadovauja deputatė, komunistė, „Žinijos“ draugijos pirminės organizacijos pirmininkė Regina Kiauleikienė.

Kultūros namų darbas darbo žmonių ideologiniame darbe vaidina nemažą vaidmenį kultūros namuose. 1977 metais veikia 12 įvairių meno kolektyvų, kurie jungia apie 200 meno saviveiklos dalyvių.

Apylinkėje veikia dvi bibliotekos. 1977 metais rajone pravedus bibliotekų centralizaciją buvo panaikinta Stropelių biblioteka. Kūlupėnų biblioteka 1973 metais persikelia į naujas patalpas Tarybos vykdomojo komiteto naujame pastate ir 1977 metais pavadinta rajono centrinės bibliotekos filialu. Šiuo metu bibliotekas jungia 1200 skaitytojų.

Kartu apylinkėje diegiamos naujos ir puoselėjamos senos tarybinės tradicijos. 1977 metais 70% visų naujagimių vardai suteikti iškilmingoje aplinkoje. Gražia tradicija tapo žemdirbių palydos į laukus, jų sutikimas užbaigus sėją ir derliaus nuėmimas. 1974 metais atidengus paminklinį akmenį žuvusiems už Tarybų valdžią, prie jo pravedami iškilmingi mitingai, švenčių minėjimai.

Vardo suteikimo šventė, 1983 metais. Fotografijos autorius Pleikys.

1973 metais apylinkės Tarybos vykdomasis komitetas iš privačių patalpų persikelia į tipinį pastatą 1974 m. gegužės 14 d. apylinkės Tarybos pirmininku išrinktas Algirdas Macius. 1977 metais vietinių Tarybų rinkimuose išrinkta, kaip ir anksčiau 25 deputatai, jų tarpe 12 TSKP narių, 3 VLKJS nariai, 12 moterų. 3 deputatai turi aukštąjį išsilavinimą, 20 deputatų vidurinį ar spec. vidurinį.

1977 – 1987 metai

Kiekvienas į istoriją nuėjęs dešimtmetis nutolina mus nuo didingų 1917 metų įvykių.

Tačiau mums visiems tampa revoliucinis palikimas.

Svarbiausiu šio dešimtmečio įvykiu tapo TSKP XXVII suvažiavimas priėmęs šalies revoliucinio persitvarkymo programą.

Visos įvykusios šalyje permainos negalėjo nepalieti ir kiekvieno darbo kolektyvo, kiekvieno tarybinio žmogaus. Paskutinis dešimtmetis buvo ženklus socialinių klausimų sprendime.

Per dešimtmetį pastatyta 4 dvylikabučiai, penkiolika vienbučių žinybinių namų ir 27 individualūs gyvenamieji namai. Susiformavo 15 gyvenvietės gatvių, kurioms suteikti pavadinimai, prie namų pritvirtinti numeriai, 7 gatvės asfaltuotos. 1987 metais pagal rinkėjų priesakus įrengtas gatvių apšvietimas. Į patogesnius patalpas persikėlė Kūlupėnų felčerės – akušerės punktas, būtinio kompleksinio paslaugų punktas. Gerinant ryšių paslaugas pastatyta 1985 metais pastatyta 400 abonentų telefonų automatinė stotis. Tuo tikslu Kūlupėnų biblioteka perkelta į erdves patalpas, ankstesnias užleidžia telefonų automatiniai stočiai.

Gerinant gyventojų gyvenimo lygį augant indėliams taupomosiose kasose nuo 1980 metų atidaryta centrinės taupomosios kasos Kūlupėnų II – osios eilės taupomoji kasa, kurioje sukaupta 1200000 rublinių indėlių. Spalio socialistinės revoliucijos išvakarėse atiduota naudoti Kūlupėnų tarybinio ūkio poilsio bazė, dujų balionų saugykla, pieno supirkimo punktas.

Nemažai dėmesio buvo skiriama gamybinių pajėgumų didinimui. Kūlupėnų tarybiniame ūkyje pastatytas techninio aptarnavimo punktas 1976 m. pradėti statyti automašinų garažai, technikos saugojimo sandėlys, technikos saugojimo aikštelės. Ūkio žemdirbiai nemažai atliko rekonstruodami gyvulininkystės fermų pastatus.

Žymiai išaugo energetinis ūkis. 1987 m. spalio 1 d. ūkyje yra 64 traktoriai, 30 sunkvežimių, 15 javų kombainų. Pagerėjusios materialinės gamybinės sąlygos leido padidinti ir gyvulių skaičių. Šiuo metu turima 1700 galvijų, 200 kiaulių, 700 avių.

Kas metai gerėja gyvulių produktyvumas, žemės ūkio kultūrų derlingumas. 1986 m. kiekviename 100 ha. žemės ūkio naudmenų pagaminta po 695 cnt. pieno ir 192 cnt. mėsos. Primelžta iš kiekvienos karvės po 3517 kg pieno. Ypatingai aukštas žemės ūkio kultūrų derliais ūkio dirbantieji pasitinka spalio 70- metį. Iš kiekvieno javų ha. prikulta po 36,7 cnt. Kiekvienam gyvuliui sukaupta po 19 cnt pašarinių vienetų.

Geresnius žemės ūkio gamybos rodiklius lėmė ir išaugęs vadovavimo lygis. 1980 m ūkiui pradėjo vadovauti Vilimantas Plačinskas, anksčiau dirbęs paties rajono „Jaunosios gvardijos“ kolūkio vyr. agronomu. Per dešimtmetį pasikeitė daug vyriausių specialistų. Vyriausiu zootechniku dirbo Alvydas Žilius, vėliau jį pakeitė žmona Gražina Žilienė, vyr. agronomu dirba Juozas Abelkis.

Per minimą laikotarpį išaugo žmonių sąmoningumas, jų visuomeninis aktyvumas. 1987 m. balandžio 1 d. ūkyje pradedama įvesti pilna ūkiskaita, plečiama šeimyninė ranga.

Visose apylinkės gyvenimo srytyse jaučiama persitvarkymo dvasia. Persitvarkymo procese aktyviai reiškiasi Tarybos deputatai.

1987 m. birželio mėn. įvykusiuose rinkimuose į vietinės liaudies deputatų, tarybos rinkėjai išreiškė pasitikėjimą 25 kandidatams į apylinkės tarybos deputatus. Tarybą sudarė vietoj anksčiau buvusių 6 nuolatinių komisijų 3 nuolatinės komisijos: metinio plano biudžeto, žemės ūkio ir socialinių klausimų bei socialistinio teisėtumo ir viešosios tvarkos apsaugos nuolatinės komisijos. Vykdomojo komiteto sekretore nuo 1986 metų liepos mėnesio dirba Birutė Žvinklienė, Igno, pakeitusi anksčiau dirbusią Kazimierą Daukantienę.

Kaimo kultūriniame gyvenime vis daugiau dalyvauja vietinių žmonių. Kultūros namų direktore dirba Staselė Butkevičienė. Kultūros namuose puoselėjamos senosios tradicijos, vėl skamba mūsų močiukių dainos Kūlpėnų folkloriniame ansamblyje. Nasrėnuose M. Valančiaus gimtinėje, jie dažni svečiai.

Kūlpėnų folklorinis ansamblis Nasrėnuose Prie M. Valančiaus klėtelės, 1987 m. Staselė B. (antra iš dešinės). Fotografijos autorius nežinomas.

SENŲJŲ ŽMONIŲ PRISIMINIMAI
APIE KŪLUPĖNUS

Bružienės Emilijos, Povilo gimusios 1912 metais (mirė 2005m.) Kūlupėnų kaime prisiminimai apie Kūlupėnus. Užrašyta 1996.05.14 . Užrašė Morta Ambrazevičienė.

Bružienė – Daugintytė E. gimė Kūlupėnų kaime Dauginčio Povilo ir Daugintienės – Rimkutės Marijonos mažžemių šeimoje (2,7ha.). Šeimoje buvo tik viena dukra Emilija. Turėjo tėvai namus, kuriuose iki šiol gyvena.

Kiek ji prisiminė, kaime gyveno šios šeimos: Daukantai, Narmontai, Šypaliai, Beniušiai, Drakšiai, Sedraukai, Jankauskai, Rubys, Seselskis, Vaičius, Gvildys, Motiejauskai, Daukantas, Drakšas, Ruginiai, Daugintis Ignacas, Pocius K., Pocius J. Pocius Pranas (visi jį vadino jį kalviu, nes turėjo kalvę), Jadenkus, Bružas J. , Kniukšta A., Milašius.

Kūlupėnų dalyje, vadinamoje Mėdsėdžiais gyveno šios šeimos: Trakys, Stanislovas Daugintis, Pranas Lubys, Juozas Lukoševičius, Rudys, Vl. Daugintis, J. Gagilas, Pr. Gagilas, Paulius, Paulauskienė M.(vadinama Jokimienė, pagal vyro tėvo vardą), Jašmontai, Ignas Bružas (dabar gyvena Šoblinskienė), Rimkus (kriaučius, nes buvo siūvėjas).

Ignacas Daugintis buvo mokytojas žmogus (buvo baigęs pradžios mokyklą). Meškys, Preibys. Preibys buvo laikomas mokytoju žmogumi, nes mokėjo parašyti pareiškimą. Tais laikais (1904m. iki nepriklausomybės paskelbimo) buvo rusų mokykla. Ir dabar pastatas tebestovi prie geležinkelio ir kelio į Salantus. Pranciškus Drakšas tuo isimintinas, kad turėjo 7 dukras.

Po nepriklausomybės paskelbimo mokykla buvo įsteigta pas Antaną Daugintį (vadino jį seenvaitu, nes buvo buvęs vaitu). Jo namuose buvo išlikę kankinimo priemonės, kuriomis bausdavo prasikaltusius. Jis turėjo labai gerą atmintį ir gerą iškalbą. Atsisėdavo ant pamato įsikąsdavo pypkę ir pasakodavo visokius įdomius dalykus apie savo kariuomenę (nes pats buvo joje tarnavęs).

Mokykloje buvo nedaug vaikų. Tėvai remontavo senąją mokyklą. Kai suremontavo buvo 2 klasės, tėvai rūpinosi kūru, sudėdavo pinigų, nupirkdavo cukraus, o sargas išvirdavo arbatos ir per pertraukas duodavo vaikams, nes klasės būdavo labai šaltos. Vaikai rašydavo ant lentelių su grifeliais. Grifelių būdavo ir spalvotų, buvo galima piešti.

Kai mokykla buvo pas Daugintį (Servaitą), mokytojas buvo Daugintis iš Salantų.

Kai mokykla persikėlė į senąją pastatą, tai mokytojai buvo du. Mokytojai per metus pasikeisdavo kelis kartus, nes buvo sunkios darbo sąlygos. Prisimena šiuos mokytojus: Agotą Klumbytę, Valančaitę, Vasiliauską, Bončkę, Šlapelienę. Vieni buvo labai geri, kiti ne. Kai išvykdavo geras mokytojas visi vaikai verkėdavo.

Šokiai buvo mokykloje, arba pas ūkininkus Narmontus, Bružus, arba jaunimas eidavo į Asteikius. Šokiuose grodavo Meškiai, Beržonskai. Kai būdavo gegužinė, tai grodavo su triūbom (trūbais).

Užgavėnių papročiai nieko nėra pasikeitę. „eidavo“ žydėliais. Išsiversdavo kailinius, įsidėdavo kuprą, susiverždavo virvę, užsidėdavo lininę barzdą. Kiti pasidarydavo lyčinas (kaukes) visokių gyvių, velnių ir kt. Per užgavėnės jaujoje (daržinėje) parišdavo supynes, uždėdavo dumpekles ir supavosi tol, kol nutrūkdavo virvės.

Kalėdoms eglutę puošdavo turtingieji. Puošdavo savos gamybos žaisliukais.

Krikštytos vykdavo antrą dieną po vaiko gimimo. Ateidavo geriausi kaimynai ir kūmos. Parvažiavus kūmams pastatydavo „Stulginckį“ (0,7l) degtinės, išvirdavo šutinį, pavalgydavo ir visi išsiskistydavo.

Vestuvės vykdavo po tris dienas. Emilijos tėvas eidavo piršliu. Kviestieji į vestuves susinešdavo savo maistą: sviesto, sūrių, kumpio, pyrago ir kt. Dovanų nenešdavo. Vestuvės 3 dienas būdavo pas jaunąją, o kitas 3 dienas pas jaunąjį. Pasilikę turėdavo sulaukti grįžtančių vestuvininkų. Muzikantams už kiekvieną šokį reikėdavo mokėti (užsipirkti). Jei kas davė daugiau, tai grodavo ilgiau, jei mažiau sumokėdavo, tai ir grodavo trumpiau.

Piršlio korimas vykdavo kaip ir dabar. Skaitydavo visokius dekretus.

Dabar vadina pajauniais, pabroliais, o tada vadino sveteliais ir svotais. Nugirdydavo kokią svotelį, surišdavo abiejų kelių kiškas, o kai tas prabusdavo ir norėdavo atsistoti arba paeiti tai visiems būdavo juoko. Kartą vienoje vestuvėje padarė kromelį, parėdė „žydėlį“, padirbo lininę barzdą. Vestuvininkai padegė barzdą, tai žmogus apsvilo veidą.

Kaime būdavo moteriškė, kuri mokydavo vaikus potėrių ir melstis iš maldaknygių, kadangi vaikai nemokėjo skaityti, tai turėdavo išmokti viską mintinai.

Miškelių pavadinimai: Balsinalis (prie geležinkelio), Kūlupėnų gėralė.

Trakienės lonka (prie Minijos), Plikmargiai.

Pravardės:

Pocius P.- Kalvis. Bružas I. -kriaučius.

Daugintis – felčeris, striukorius (degė plytas)

Daugintis A.- Servaitis.

Viskontas – šolomas (prosenelė ar kas kitas iš giminių buvo žydas).

Daukantas – bočius, kumpnagis (buvo vagis).

Paulauskienė – Jokimienė (pagal vyro tėvo vardą vadinama).

Akvelinos Ruginytės - Šoblinskienės gim. 1913 metais (mirė 1996m.). Gyveno Kūlupėnų kaime.

Atsiminimai užrašyti 1996 metais .
Užrašė Morta Ambrazevičienė.

Akvelina Ruginytė Akvelina – Šoblinskienė gimė 1913 m. Kūlupėnų kaime, ūkininkų šeimoje (42 ha žemės). Tėvas Kazimieras Ruginis, mama Marincijona Pociutė – Ruginienė gyveno tėvo namuose. Tėvelio tėvas tą ūkį buvo pirkęs. Jų šeimoje gimė du berniukai ir mergaitė Akvelina. Akvelinai buvo 4 metai, kai mirė mama. Tėvas Kazimieras Ruginis vedė kitą žmoną. Jų šeimoje dar gimė 1 berniukas ir 7 mergaitės. Į mokykląėjome visi. Vieni baigėme 2 skyrius, o jaunesnieji 4 skyrius. Prie darbų samdydavo mergą ir berną, nes vaikai buvo maži. Kai vaikai užaugo, ūkio darbus dirbome patys.

Aš Akvelina Ruginytė ištėkėjau už Šoblinsko. Pasistatėme savo namus (Stoties g-vė 14). Mano vyras buvo batsiuovys, o aš eidavau dirbti pas žmones, kad įsėtų bulvių. Už tai reikėjo kasti, sodinti bulves, rauti linus, daržus.

Tėvas man žemės nedavė. Davė broliui Kaziui ir antros žmonos vaikams.

Mudviejų šeimoje gimė 2 mergaitės. Viena mirė, liko Zita.

Mano vestuvių tėvai neturėjo iš ko kelti. Tėvas davė arklius nuvažiuoti į Karteną ant šliūbo. Kai su Šoblinsku išgyvenome 50 metų, buvo didelės vestuvės. Važiavome į Kretinga susimetrikuoti ir į Kartenos bažnyčią.

Kai buvome jauni, eidavome į šokius. Į šokius eidavome dainuodami. Šokiai būdavo pas ūkininkus. Vieną kartą pas vienus ūkininkus, kitą kartą pas kitus. Šokiuose grodavo Narmontas su armonikomis. Jaunimas negėrė tiek degtinės, kiek dabar geria. Šokiai būdavo iki 12 val nakties. Šokiuose šokdavome polką, valsa, vingerką, klumpakojį, noriu miego ir kt. Pertraukų metu dainuodavome sustoje ratu. Kai baigdavosi šokiai, kas turėdavo draugą, tai palydėdavo, o jei neturi tai bėgi viena.

Per užgavėnės eidavome žydeliais. Kai buvome maži, kai neklausydavome tėvų jie mus gąsdindavo ubagais arba žydais, sakydavo, kad pagrobs.

Per velykas į Kartenos bažnyčią eidavome pėsti. Batus nešdavomės ant nugaros, priėję prie bažnyčios apsimaudavome. Poterius mokė moteris. Ji vieną savaitę gyveno pas vieną ūkininką, kitą pas kitą. Taip eidavo per kaimą, kol išmokydavo poterius ir privesdavo prie pirmos komunijos.

Lietuvos laikais (po Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo) imdavo vyrus į kariuomenę. Mano brolis Kazys tarnavo Klaipėdoje.

Atsiminimai apie Kūlpėnus ir jų žmones Monikos Karnauskienės 82 metų .

Atsiminimai užrašyti 2007.10.22

Užrašė Vilija Macienė

Su seserimis vaikystėje, 1942 metais. Monika (pirma iš dešinės)

Gimiau aš 1925 metais Aukštkalvių kaime. Ištekęjusi 1946 metais išvažiavau gyventi į Kūlpėnus ir iki šiol čia gyvenu.

Buvo seni laikai, žmonės pinigų daug neturėjo, bet vistiek buvo laimingi. Žmonės buvo bendraujantys. Vardadienius ypač švęsavo. Nupindavo vainikus iš ąžuolo įdėdavo gėlių „bukietus“. Arba buvo mada vardavininkui iš gėlių nupindavo šidies formos vainikus ir juos kabindavo ant durų, toks būdavo pasveikinimas. Dovanas dovanoti nebuvo mados. Švęsavo labai linksmai.

Baldų žmonės neturėjo, sukaltas suolas, stalas, lova. Maistas buvo tai, ką pats žmogus užsiaugindavo: bulvės, miltai, duona kepta pačių, silkės daug pirkdavo. Parduoti grūdų neapsimokėdavo, pigūs būdavo. Žmonės grūdais net kiaules penėdavo. Geriau pavalgyti moteriai prie gimdymo duodavo. Vištą nukirsdindavo ar leistinėle geresnę išvirdavo. Nupirkti nieko negalėdavo, pinigų nebuvo.

Ėjom į mokyklą, tėvas mokėjo dirbti klumpes „šikšnines“ mediniais padais. Rods ir kojų nenušaldavom, sniegus iš klumpių iškratydavome. Žiema būdavo „medinukės“ kuriomis, kaip dabartinėmis pačiūžomis būdavo patogiu ant ledo čiuožinėti.

Dainingi šeimoje visi buvome. Bočiai eidavo į bažnyčios chorą dainuoti. Mama nupirko giesminėlį ir mes visos sesės giedodavome, vėliau dainuodavome pamiškėse. Po šokių jaunimas eidamas namo dainuodavo. Šokių pertraukos metu jaunimas sustodavo ir užtraukdavo dainą. Alkoholį jaunimas gerdavo, tais laikais išsivirdavo naminę degtinę, bet tiek kaip dabar jaunimas negerdavo. Šokiai vykdavo mokykloje, geležinkelio stotyje. Naujam įėjėjusiam į šokių salę, polką užgrodavo, žiema net su kailiniais šokdavo. Gegužinės vykdavo ūkininkų kiemuose arba užpečinėse (ilgoje tyroboje).

Tėvas gavo darbą prie geležinkelio, dėl to gyvenimas pagerėjo. Galėjo mama ir naujus batelius nupirkti ir medžiagą geresnę suknelei ar sijonui.

Rusų laikais NKVD klausosi, o mes dainuojam apie brolius lietuvius. Labai buvo populiarios linksmybės patalkis po talkos surengta gegužinė. Jau tada buvo vadinamos linų minamosios mašinos, lengviau būdavo dirbti. Bet labiausiai jaunimas laukdavo gegužinės „patalkio“ pas vieną ar kitą ūkininką kur dirbdavo.

Į bažnyčia labai svarbu buvo eiti. Eidavome 6 kilometrus į bažnyčią. Ronkaitis siuvėjas eidavo po šeimas siūdavo vilnonę medžiagą ausdavo milą. Vilną dažydavo visokiom spalvomis su dažais, supešiodavo ir suverpdavo. Išaudus gaudavosi spavota graži medžiaga, vadinamas milas. Iš jo siūdavo gražias sėmėgas, sijonus. Drabužiai būdavo gražūs ir labai šilti.

Smetonos laikais, žmonės laukė rusų nes labai bėdnai gyveno. Kai atėjo rusai, džiaugėsi, kad būs geriau. Žmonėms nepatiko, kai reikėjo gyvulius, žemes į bendrą kolūkį atiduoti. Rodo gaila būdavo savo nuvesto gyvulio ir kiekvienas atskirai bėgdavo savąjį šerti. Dirbome kolūkyje, už darbadienius duodavo mažai.

Tarybiniais laikais leisdavo žmonėms gyvulius laikyti. Pinigų netrūkdavo. Juos laikėme taupomojoje kasoje.

Kaip bebuvo mūsų jaunystėj biedniau ar turtingiau visgi gerai buvo gyventi. Dabar trūksta kaime dainuojančių žmonių, nebėr draugiškumo ir bendravimo.

Monika (pirma iš kairės) su draugėmis prieš vakarėlį, 1944 m.

Išnykęs Pipirų kaimas

Pipirų kaimas, pasakojimas užrašytas 1990 metais sausio 15 dieną.

Prisiminimus apie nykstantį Pipirų kaimą papasakojo paskutinė to kaimo gyventoja Ekvalina Vilkienė, Simono, gimusi 1921 metais Kretingos apskrityje, Kartenos valsčiuje, Pipirų kaime valstiečių šeimoje. Jos šeima, nuo senų laikų gyveno Pipirų kaime. Buvo: tėvas, motina, sesuo ir Ekvalina.

Anksčiau Pipirų kaimas priklausė Aukštkalvių dvarui. Čia buvo dvaro ganyklos. Kaime gyveno: Juzupas Degimas, Nakrys, Juzupas Degimas (pravardžiuotas Pipiru, kad galėtų atskirti, nes buvo du Degimai ir dar Juzupai). Degimas Juzupas (Pipiras) turėjo 30 ha. žemės, kaip aukščiausias (turtingiausias) ūkininkas turėjo kaimo pravarde.

Mano baba (močiutė) Kniukštienė buvo neturtinga, todėl gyveno žeminėje. Kai apsiženiavo duktė, tai nusipirko 1,5 ha. žemės ir pasistatė namą. Pipiruose tuo metu gyveno Petrauskai. Vėliau Kniukštos vietoje, gyveno Stonkus. Mano mama buvo Marijona Stonkutė. Tai seniausi kaimo gyventojai. Jie visi turėjo savo „lizdelį“. Mano tėvelis išgyveno 94 metus (jau 40 metų kai miręs), o dvaro jau nebebuvo. Dvaro žemė buvo išdalyta. Visi gavo po 10 ha. Aukštkalvių dvarą buvo nusipirkę: Valerijonas Žukauskas ir Bartkus per pusę. Kai mirė mano tėvelis mama ištekėjo už to Žukausko.

Vėliau gyveno jau daugiau šeimų, nes gavo žemės, tai: Styponavičiai (buvo vedęs Nakraitę), abu Steponavičiai jau mirę. Slušniai (dabar gyvena Kūlupėnų gyvenvietėje), Petrauskai, vėliau jo vietoje Drakšai (buvo vedęs Petrauskaitę). Drakšienė išgyveno virš 80 metų, jos dukra išvyko į Salantus, Degimo (Pipiro) dukra ištekėjo už Stonkaus. Iš tėvų gavo 5 ha. žemės ir pasistatė namą. Gyveno Adomas Paulius, Stanislovas Šidlauskas, Antanas Milašius, jie gavo po 10 ha. žemės, pasistatė namus ir gyveno iki melioracijos (1980m.). Paulius su šeima išsikėlė į Kūlupėnų gyvenvietę. Paulius (tėvas) jau miręs. Milašius mirė, o Milašienė išvyko pas dukrą ir 1989 m. mirė. Šidlauskas išsikėlė į Kartenos apylinkę. Dar gyveno Marija Lokošiūtė. Ji išgyveno iki 90 metų, kai trobelė sugriuvo, išvyko į Kartena, ten ir mirė. Dar gyveno Tamošauskai. Jie turėjo du sūnus: Igną ir Juozą. Ignas išvažiavo į Klaipėdą, o Juozas kažkur kitur. Mergaičių turėjo daugiau, visų neprisimenu. Apsiženiavo Gedvysė – Žalimienė, Teklė apsiženiavo už „žydmušio“, bet vėliau jis buvo nuteistas ir ji liko viena (pavardės neprisimenu). Tamošauskienė išgyveno 102 metus, kitos jos dukros liko senom panom. Dar gyveno Jonas Slušnys ir jis turėjo 10 ha. žemės, jau yra miręs. Gyveno dar Stasys Paulius su šeima. Paulius mirė, o duktė Zosė apsiženiavo su Augustinu Domarku. Dabar jie gyvena Kūlupėnų gyvenvietėje. Dar gyveno Kazimieras Daukantas su žmona Marijona. Daukantas turėjo pravarde – Amerikonas (buvo grįžęs iš Amerikos), žemės jis turėjo 5 ha. Daukantas jau seniai miręs, o Daukantienė gyvena Kūlupėnų gyvenvietėje. Vaikų neturėjo. Dar yra gyvenę: Subaičiai, Frolovai, bet jau gyveno tarybiniais laikais. Yra buvę, kai Pipirų kaime buvo apie 16 namų.

Pipiruose buvo švenčiamos religinės šventės: Velykos, Kalėdos, Užgavėnės ir kt. Per užgavėnės eidavo žydais, kas mandriau.

Kai būdavo atlydai, tai eidavome į Kartoną, o iš Kartonos procesija eidavome į Kretingą. Kartonoje buvo šv. Juzupo atlydai (kovo 19d.), visų šventų atlydai (mirusiųjų diena), buvo švenčiama bažnyčioje į kapines neidavo. Kai man buvo kokie 10 metų, Kartonoje buvo kunigas Šatkus, tai jis padėjo puošti kapines, pradėjo sodinti medžius ir krūmus. Atkasdavo senų kapų duobes, dėdavo kaulus į karstus ir paskui laidodavo su visomis procesijomis. Svieta būdavo be galo daug.

Kaime buvo labai gražiai švenčiamos vestuvės. Į vestuves eidami nešdavomės savo patiekalus, o alų duodavo šeimininkai. Arkliai su vežimais buvo labai išpuošti. Būdavo ir muzikantai. Kas turtingesnis to ir muzikantai geresni. Savaitė prieš vestuves būdavo pintuvės. Per pintuves pasodindavo į kėdes jaunuosius ir dainuodavo tam skirtas dainas. Vestuvių dieną dainuodavome ir išleidžiant ir priimant jaunuosius, daug šokdavome.

Iki 1961 metų Pipirų kaimas priklausė „Ateities“ kolūkiui. Vėliau prisijungė prie „Draugystės“ kolūkio. Dar vėliau susijungė į Kūlpėnų tarybinį ūkį. 1982 metais pasibaigė melioracija ir Pipirų kaime liko: Steponavičiai, Stonkienė, Skolestika, Laurinavičiūtė, Slušnys ir aš (Ekvalina Vilkienė). Dabartiniu metu gyvenu visame kaime viena.

**Ekvalinos Vilkienės pasakojimą, 69 m. amžiaus,
užrašė tuo metu dirbusi bibliotekos vedėja Morta Ambrazevičienė**

Literatūros sąrašas:

1. Kūlpėnų apylinkės metraštis, 1974. - [papildytas 1980 m].
 2. Kūlpėnų bibliotekos darbuotojos M. Ambrazevičienės surinkti kaimo žmonių atsiminimai: Akvelinos Šoblinskienės, Emilijos Bružienės 1996.
 3. Kūlpėnų bibliotekos darbuotojos M. Ambrazevičienės surinkti kaimo žmonių atsiminimai: kaimas buvo ir kaimo nebėr [Ekvalinos Vilkienės atsiminimai apie išnykusį Pipirų kaimą], 1990.
 4. Kūlpėnų bibliotekininkės V. Macienės užrašytas Monikos Karnauskienės atsiminimas, 2007.
 5. Kūlpėnų 440 metų jubiliejaus šventės medžiaga [Kūlpėnų seniūno Algirdo Maciaus kalba], 2006.
 6. Nuotraukos iš Kūlpėnų kaimo gyventojų: Birutės Viskontaitės , Austros Dambrauskienės ir Vitalijos Valančiūtės asmeninio albumo.
 7. Tarybų Lietuvos enciklopedija. - Vilnius: Vyriausioji enciklopedijų redakcija, 1986, t. 2, p. 430.
- Viršelyje: Kūlpėniškiai Paulius Pranas ir Paulienė Petronėlė - Griciūtė
Fotografuota Kartenoje prie bažnyčios (šventoriuje), Šv. Petro atlaiduose, maždaug 1937 metai. Fotografijos autorius nežinomas.

